

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

Т. Ф. Бірюкова
2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПОЛІТИЧНОЇ ДЕМОГРАФІЇ

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Політологія»
спеціальності С2 Політологія
галузі знань Соціальні науки, журналістика, інформація

ВИКЛАДАЧ: Хорішко Л.С., д.політ.н., професор, професор кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "22" серпня 2025 р.
Завідувач кафедри

Е. Г. Цюкур
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Н. В. Горло
(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

Е-mail: *liliia_khorishko@ukr.net*

Телефон: *(061) 289-15-74*

Інші засоби зв'язку: *Viber, Telegram, Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)*

Кафедра: *політології, IV корпус, ауд. 310*

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи політичної демографії» є формування необхідних знань стосовно демографічних процесів та їх впливу на політичну сферу в умовах сучасної політичної дійсності, оволодіння основними категоріями та закономірностями розвитку демографії та основних категорій науки – «населення», «демографічна політика», «міграційна політика», «міграційний процес» «статеві-вікова структура населення» тощо. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи політичної демографії» є засвоєння теоретичних уявлень про сутність та динаміку демографічних процесів; розкриття їх впливу на внутрішню та зовнішню політику держави; визначення особливостей впливу демографічних процесів на глобальний політичний розвиток; з'ясування сутності та шляхів подолання демографічних проблем, з якими стикаються сучасні політичні системи.

Засвоєння основних принципів та закономірностей функціонування демографічних процесів сприятиме розвитку таких, затребуваних роботодавцям навичок, як розуміння змісту, процедури та методів політичної діяльності персональних та колективних суб'єктів, а також критичне мислення. Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатов, дискусії, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток аналітичних здібностей та навичок ефективної усної й письмової комунікації. Виконання групових практичних завдань та підсумкових творчих проєктів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	16 год.	год.
Семінарські заняття	16 год.	год.
Самостійна робота	88 год.	год.
Консультації	особисті – IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom за попередньою домовленістю	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7560	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
1	2
<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.</p> <p>РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.</p> <p>РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.</p> <p>РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p>	<p>Методи навчання: розповідь, конспектування, аналіз, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод, порівняльний метод, метод проблемних ситуацій, робота з навчальною літературою.</p> <p>Контрольні заходи: опитування на семінарі, практичне завдання на порівняльний аналіз, написання есе</p>
<p>СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p> <p>СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p> <p>СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p> <p>РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p>	<p>Методи навчання: розповідь, конспектування, аналіз, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод, порівняльний метод, метод проблемних ситуацій, робота з навчальною літературою</p> <p>Контрольні заходи: усна відповідь на семінарі, практичне завдання на порівняльний аналіз, написання есе</p>

4. Зміст навчальної дисципліни

ЗМ 1. Особливості становлення політичної демографії як науки

Демографія як наука. Комплекс наук про народонаселення та предметна область демографії. Народонаселення як головна категорія демографії. Предмет, метод та завдання демографії. Демографічні процеси. Демографічні проблеми сучасності. Зв'язок демографії з іншими науками.

Підходи у визначенні предметного поля політичної демографії. Загальна система галузевих демографічних наук. Взаємовплив демографічних і соціально-політичних процесів (вибори, міжетнічні і територіальні конфлікти; біженці і переселенці; система цінностей і демографічна поведінка).

Політичний аспект дослідження демографічних проблем. Урбанізаційні процеси та їх вплив на політичну поведінку громадян. Співвідношення молоді та старшого покоління як фактор активізації протестних настроїв. Старіння населення як фактор соціальної напруги.

ЗМ 2. Джерела вивчення відтворення населення

Основні джерела демографічної інформації. Критерії класифікації. Первинна і вторинна інформація про населення. Переписи населення, історія та сучасність. Реєстр населення. Методи демографічних досліджень. Статистичні, математичні і соціологічні методи вивчення процесів відтворення населення. Глобальні проблеми народонаселення. Структура та проблеми сучасного стану інституціональної системи статистичного обліку руху (природного та міграційного) населення України. Зв'язок показників загального приросту населення та динаміці населення.

Основні принципи проведення переписів населення. Організаційні питання проведення перепису, критичний момент, методи і програма перепису населення. Основні наукові принципи проведення переписів населення. Категорії населення, що враховуються під час проведення переписів. Підготовка, організація, основні документи, програма, техніка проведення перепису. Реєстрація актів громадського стану, спеціальні вибіркові обстеження, списки і реєстри населення.

ЗМ 3. Народжуваність, смертність і тривалість життя як фактори впливу на політичні процеси

Методи аналізу народжуваності та смертності населення. Статеві-вікова структура населення. Народжуваність як соціально-біологічний процес. Потреба в дітях як соціальна потреба особистості. Динаміка народжуваності в Україні. Планування сім'ї. Рівень народжуваності в різних країнах. Типи вікових структур. Постаріння населення: причини і наслідки. Екзогенні й ендогенні причини смертності. Перехід до сучасного типу смертності. Сучасна структура причин смертності.

Чисельність населення країни, його політичне і соціально-економічне значення. Чисельність населення країни в цілому та окремих її регіонів як результат взаємообумовленого розвитку усієї сукупності процесів суспільного розвитку. Закономірності розвитку економіки як фактор впливу на характер демографічних процесів. Знання чисельності населення як складова збалансованого розвитку політичної системи.

ЗМ 4. Вплив міграційних процесів на політику

Визначення поняття міграція населення. Види міграції, фактори, що впливають на механічний рух населення. Класифікація міграції: зовнішня і внутрішня, сезонна і циклічна; добровільна і примусова та ін. Еміграція та міграція. Вплив міграційного руху населення на демографічний розвиток України. Сучасні міграційні процеси в Україні. Міграційна політика України.

Демографічний перехід. Концепція демографічного переходу. Демографічний перехід, характеристика фаз демографічного переходу. Демографічний вибух. Демографічне старіння.

Співвідношення міського та сільського населення. Особливості розвитку процесу урбанізації. Соціально-економічний склад населення.

Тема 5. Особливості формування демографічної політики держави

Визначення поняття і сутності демографічної ситуації, демографічна політика. Демографічна політика, її сенс і основні заходи. Завдання в галузі демографічної політики. Методи демографічної політики: економічні, адміністративно-юридичні, соціально-психологічні (виховні). Особливості політики народонаселення у світі та в окремих типах країн. Напрями демографічної політики: політика в галузі народжуваності, в галузі сім'ї, політика в галузі тривалості життя населення. Міграційна політика. Концепція демографічного розвитку в Україні

Демографічна політика як складова частина соціальної політики. Зростання ролі демографічної політики в індустріальному суспільстві. Фактори демографічної політики. Вплив демографічного стану суспільства на соціальну політику в цілому. Проблема управління демографічними процесами в Україні та світі. Особливості світової демографічної політики.

ЗМ 6. Глобальні демографічні процеси сучасності

Демографічна складова глобальних політичних проблем. Демографічна криза як глибоке порушення відтворення населення, що загрожує самому його існуванню. Демографічний вибух – різке прискорення кількісного зростання світового населення

Демографічне прогнозування. Роль демографічних прогнозів у суспільстві. Фонд народонаселення ООН. Індекс людського розвитку та принципи його обчислення. Концепція людського капіталу. Методика демографічного прогнозу. Використання демографічних прогнозів у світовій політиці. Рівні прогнозування.

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о./д.ф	з./д.ф	
1	Основні етапи становлення демографії як науки	2		1 раз на тиждень
2	Предмет та об'єкт політичної демографії	2		1 раз на тиждень
3	Джерела вивчення відтворення населення	2		1 раз на тиждень
4	Народжуваність, смертність і тривалість життя	2		1 раз на тиждень
5	Міграція і відтворення населення	4		1 раз на тиждень
6	Особливості формування демографічної політики держави	2		1 раз на тиждень
7	Глобальні демографічні процеси сучасності	2		1 раз на тиждень
	Разом:	16		

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о./д.ф	з./д.ф	
1	Основні етапи становлення демографії як науки	2		1 раз на тиждень
2	Предмет та об'єкт політичної демографії	2		1 раз на тиждень
3	Джерела вивчення відтворення населення	2		1 раз на тиждень

4	Народжуваність, смертність і тривалість життя	2		1 раз на тиждень
5	Міграція і відтворення населення	4		1 раз на тиждень
6	Особливості формування демографічної політики держави	2		1 раз на тиждень
7	Глобальні демографічні процеси сучасності	2		1 раз на тиждень
	Разом:	16		

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		о./д.ф	з./д.ф
1	Основні етапи становлення демографії як науки	14	
2	Предмет та об'єкт політичної демографії	14	
3	Джерела вивчення відтворення населення	14	
4	Народжуваність, смертність і тривалість життя	14	
5	Міграція і відтворення населення	16	
6	Особливості формування демографічної політики держави	14	
7	Глобальні демографічні процеси сучасності	14	
	Разом:	88	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Підготовка до семінару, усна відповідь	Особливості становлення політичної демографії як науки	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5

	Написання аргументованого есе	Вплив демографічних показників на політику держави	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			10
2	Підготовка до семінару, усна відповідь	Предмет та об'єкт політичної демографії	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Написання аргументованого есе	Населення як складова ресурсного потенціалу держави	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5
Усього за ЗМ 2 контр.	2			10

заходів				
3	Підготовка до семінару, усна відповідь	Джерела вивчення відтворення населення	<p>5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції.</p> <p>4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді.</p> <p>3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;</p> <p>2 бали – змістовне доповнення.</p> <p>1 бал – поверховий виклад матеріалу;</p> <p>0 балів – відсутність відповіді</p>	5
	Написання аргументованого есе	Вплив даних перепису населення на політику держави	<p>Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе;</p> <p>щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору;.</p> <p>висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст.</p>	5
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			10
4	Підготовка до семінару, усна відповідь	Народжуваність, смертність і тривалість життя як ключові демографічні показники	<p>5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції.</p> <p>4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді.</p> <p>3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;</p> <p>2 бали – змістовне доповнення.</p> <p>1 бал – поверховий виклад</p>	5

			матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	
	Написання аргументованого есе	Причини демографічної кризи в Україні	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; найменше трьох аргументів а користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			10
5	Підготовка до семінару, усна відповідь	Вплив міграційної політики на політичні процеси	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Написання аргументованого есе	Основні інструменти міграційної політики в Україні	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5

Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			10
6	Підготовка до семінару, усна відповідь	Особливості формування демографічної політики держави	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Написання аргументованого есе	Основні стратегії управління демографічним розвитком	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			10
Усього за змістові модулі контр. заходів	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Усна відповідь, тестове завдання	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	Розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного характеру (max 15 балів) та тестове завдання (max 5 балів)	20
	Практичне завдання	Проаналізувати основні інструменти реалізації демографічної політики сучасних держав (на вибір)	20-18 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики; 17-14 – положення та висновки есе недостатньо аргументовані, але робота достатньо логічна 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 - відсутня чітка структура, описовий характер 4-1 – робота фрагментарна, відсутня логіка та структура	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бугуцький О. А. Демографічна ситуація та використання людських ресурсів на селі. Київ : Наукова думка, 2019. 235 с.

2. Гудзеляк І. І. Географія населення: навч.-метод. посіб. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 76 с.
3. Дронова О. Л. Геоурбаністика : навч. посіб. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. 419 с.
4. Стеценко С. Г. Демографічна статистика : підруч. Київ : Вища школа, 2005. 415 с.
5. Шеремет І. І. Основи демографії: навч. посіб. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2012. 67 с.

Додаткова:

1. Електронні реєстри: стан в Україні: кол. моногр. / за ред. О.М. Гладуна; НАН України. Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. Птухи, 2021. 636 с.
2. Іваненко, О., Корегін, О. Соціологія і демографія: про ролі, зв'язки та призначення наук. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2022. №1. С. 165–194.
3. Населення України: нариси про демографічний стан країни у перше тридцятиріччя незалежності / відп. ред. І. Курило; НАН України, Інститут демографії та соціальних досліджень М. Птухи. Київ: Наукова думка, 2023. 168 с.
4. Населення України. Демографічні тенденції в Україні у 2002– 2019 рр.: кол. моногр. / за ред. О.М. Гладуна. Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи, 2020. 174 с.
5. Слюсар Л.І. Шлюб в Україні у демографічному вимірі: історія і сучасність. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи, 2021. 180 с.
6. Esping-Andersen G., Billari F. Re-theorizing family demographics. *Population and development review.* 2015. № 41(1). P. 1-31.

10. Інформаційні ресурси

1. Основи демографії : текст лекцій. URL: <https://kpi.kharkov.ua/archive/Articles/sociologiya/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%20%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%97.pdf> (дата звернення: 14.08.2024).
2. Мігранти з внерегульованим статусом в Україні. URL: https://idss.org.ua/arhiv/IRREGULAR%20MIGRANTS%20IN%20UKRAINE_UKR_FINAL.pdf (дата звернення: 14.08.2024).
3. Палій О. М. Демографічна криза в країнах Центрально-східної Європи. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8706/01-Palj.pdf?sequence=1> (дата звернення: 14.08.2024).
4. Палієнко О. А. Демографічна криза в Україні : шляхи її подолання. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/9.1/32.pdf> (дата звернення 13.08.2023).
5. Якість життя населення України та перші наслідки війни / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Реут А.Г., Крикун О.І., Когатько Ю.Л., Заяць В.С., Клименко Ю.А.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр.та соц. дослідж. ім.М.В. Птухи. URL: https://idss.org.ua/arhiv/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D1%8F%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf (дата звернення 13.08.2023).
6. The 2024 Revision of World Population Prospects. URL: <https://population.un.org/wpp/> (дата звернення: 14.08.2024).

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється письмово, шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності

Політика академічної доброчесності Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle та електронна пошта викладача.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу чи надсилатимуться старості групи електронною поштою.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2025-2026 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методикку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

Гаряча лінія: Тел.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>